DE
VICARIA BVRGGRAVIATVS REGII DIGNITATE
REGEM ADESSE
EVINCENTE
QVAEDAM PRAEFATVS
FASCES BVRGGRAVIALES
A
SACRA REGIA MAIESTATE
VIRO
ILLVSTRI
MAGNIFICO GENEROSO
MAXIMEQVE STRENVO DOMINO
DOMINO
ANDR. THEODORO
BRAKENHAVSEN
PRAECONSVLI CIVITATIS GRAVISSIMO
MAECENATI OPTIMO
A. MDCCLXV. D. XIIX. MARTII
PRIMVM COLLATOS
VENERABVNDA MENTE
GRATVLATVR
PVBLICVS MVSARVM INTERPRES
IOANNES LANGIVS
GYMN. RECT. P. P. ET BIBL.

ELBINGAE TYPIS NOHRMANNIANIS.

Magiſtratum politicum, eumque chriſtianum, qui ſalutem patriae ſupremam legem habet, & in promovenda civium felicitate, refrenanda malorum injuria ac bonorum ſecuritate tuenda totus eſt, maximis, quae DEVS mortalibus exhibet, beneficiis annumerandum, totque venerationis ac pietatis teſtificationibus proſequendum eſſe, quot argumentis neceſſitatem illius ac utilitatem publica rerum humanarum arguit incolumnitas, extra omnem dubitationis aleam poſitum eſt. Triſtiſſima enim civitatis eſſet conditio, ſi ſublato Magiſtratus Ordine, qui cum imperio aliis praeſunt, exiſterent nulli; nulli, qui patriam laborum ac curarum conſortio amplecterentur; nulli, qui utilitatibus publicis invigilantes, prudentia ac regnandi peritia cives foverent, regerent ac conſervarent ſalvos. Rueret ſane reſpublica, vel ipſa mole ſua concuſſa, ad interitum, & nullis ad imperii gubernacula ſedentibus, brevi tempore eſſet nulla.

Religio hinc chriſtiana, veraque DEVM colendi ratio, ſplendidum Magiſtratus ambitum ac aditum non reprimit, quin potius certiſſima illi affert praeſidia ac ornamenta. Ea quippe & doctrinae puritate & exemplorum copia nos convincit, ſicuti Reges terris, ita & Magiſtratus civitatibus non forte caſuque, ſed a DEO manifeſto ac praeſenti inſtitui; ea Patris Patriae dignitatem numine ac virtute ſua ita munit, ut ad unius ſaepe juſſum & voluntatem multa hominum millia, quorum invidiam ac impietatem ne fortiſſimus quidem reprimeret, ſua componant dicta factaque; ea denique ſubditorum animos ad legum obedientiam & ad obſequium Superioribus, poteſtate pollentibus, exhibendum flectit.

Non ergo mirum eſt, Magiſtratui, cui prudentiae multum, multumque conſilii ineſt, pereximia, quibus fulget, honoris ergo ſemper addita eſſe nomina. Ad Gerhardum, [a] Matthiam Dithmarſum, [b] Scharffium, [c] a Seelen, [d] aliosque eruditionis fama conſpicuos provoco, qui in colligendis, quibus Magiſtratus inſignitur, nominibus non irritum ſuſceperunt laborem, quorum alia divinitas, alia ſanctitas, alia humanitas ac facilitas, ut amor, pietas & gaudium tulit, illis impoſuit vere civilia ac ſenatoria. Ex eorum ſaltem numero, quae ob ſummam, qua prae aliis eminent, poteſtatem Magiſtratus obtinent, nonnulla recenſere juvat. Audiunt Dominationes, [e] aut ſi mavis, Domini, [f] non ob tyrannidem inviſi, ſed manſuetudine ac lenitate temperata grati. Dicuntur Principes, [g] primum dignitatis locum cives inter obtinentes. Vocantur Athenienſium ſtylo Archontes, [h] imperium inter alios nacti. Nominantur Duces, [i] alios, quibus virtute ac conſilio praeſunt, in ancipiti recte factorum tramite legibus ac conſiliis ducentes. Et dum Magiſtratus, laudum ac meritorum radiis fulgentes, coronarum etiam, quae Regum plerumque ſunt inſignia, Geſtatores quondam ſunt appellati: [k] inde venit, ut, qui civitates gubernant, & auctoritatis ac potentiae ſplendore excellunt, Reges etiam ſint dicti. Sic enim, teſte Calepino, [l] apud Romanos in principio rerum Italicarum illi Regum nomine venerunt, quibus unius ſaltem civitatis permiſſum fuit imperium.

a) in *Conf. catholica, de offic. Magiſtr.* L. II. P. II. art. 8. c. I. p. 926.
b) in *Syſt. pol.* L. III. Sect. I. p. 265 & 267.
c) in *Diſſ. de Magiſtr. pol.* §. 3.
d) in *Miſcell.* n. IV. *de praecip. nom. Mag. civilis.*
e) 2 Pet. II, 10. add. *Cic. Attico.* Lib. 8. ep. II.
f) *Cic. de legibus.* 3, 28. c. 12. *Apul. Met.* 7. p. 192.
g) vid. *Liv.* 34. c. 44 &c. *C. Nep. in vita Attici.* c. 8. *Hor.* ep. 17. v. 35.
h) conf. *Jo. Meurſius de Archontibus Athen.* & *Cic. de fato.* 19. c. 9.
i) *Cic. de orat.* 3, 60. *Hor.* I. od. 7. v. 27.
k) vid. *Reineſii inſcript.* Cl. VI. p. 112. 113.
l) in *Diction. linguae Lat.* voc. Rex.

imperium. Quodſi enim apud Terentium [m] divitiis ac facultate potentes, & apud Senecam, [n] qui animo moderantur & affectibus imperant, ſecundum illud:

Rex eſt, qui metuit nihil,
Rex eſt, quique cupit nihil;
Hoc regnum ſibi quisque dat,

vocantur Reges: quanto magis hoc auguſtale nomen illis competit, in quibus, tanquam publicae pacis ac incolumnitatis fulcris, omnis populi & civitatis fundata eſt ſalus.

Qua occaſione in mentem mihi veniunt, quae apud Grotium de Rege temporario ſcripta leguntur. [o] Indicat vero eo nomine feliciſſimus hic juris naturalis reſtaurator illum, cui vel certi negotii cauſa, vel ad tempus ſummum imperium ita delatum eſt, ut finito vel negotio vel tempore ipſius quoque Regia finiatur auctoritas, isque in illum, in quo ante adeptam vicariam dignitatem fuit, redeat ſtatum; cujus rei teſtem in Dictatore Romano ſe inveniſſe credit. Huic quidem Grotii ſententiae qui philoſophantes omnia accurate perpendunt, calculum adjiciunt non omnes: [p] quippe inter Regem, proprie ſic dictum, & inter illum, qui ſummae poteſtatis vices gerit, non tempore tantum, ſed ipſo quoque inſtituto ac rei forma magnum datur diſcrimen. Rex enim in terris a nemine; Dictator vero Romanus, quanquam Rex vocatur temporarius, a populo dependebat, cui finita dictatura rationem actionum ſuarum dare ſaepius tenebatur: nedum quod Dictator e numero Magiſtratuum tantummodo fuerit. Interim jam ipſe Grotius in annotatis ad Matthaeum [q] hunc ſcru-

m) *Eunuch.* A. 1. Sc. 2. v. 87.
n) *Thyeſte* v. 348. & v. 388.
o) *de J. B. & P.* c. III. §. 11.
p) conf. *Boeclerus in annot. ad hunc Grotii locum, ex edit. Becmanni.* p. m. 207. & *Mich. Fuchſii diſſ. de Rege temporario.*
q) c. X, 18.

pulum ex contradicentium animis evellere videtur, [r] dum Principes l. c., quos Lucas [s] Reges vocat, non Reges tantum, ſed & Praeſides, & vicariam aut mandatam poteſtatem habentes indicare ſcribit, voce Regum laxius ſumta, cujus rei exemplum profert Pontium Pilatum, non Regem, cum Rege tamen Herode, Regis titulo ornatum. [t]

Ad illuſtriora potius ac ſplendidiora Regiae dignitatis indicia meus ſe convertit calamus, ex *vicaria Burggraviatus Regii purpura, Regem adeſſe*, evicturus. Quae illuſtris Burggraviatus in Pruſſia Occidentali per civitates majores ſemper fuerit auctoritas, ad unum fere norunt omnes. Dum enim illius dignitas mutato rerum ſtatu jam Regis CASIMIRI JAGELLONIDIS tempore, ut auctor eſt Hartknochius, [u] in locum dignitatis Commendatoriae ſurrogata eſt, omnis inſimul Commendatorum ſplendor, omnis poteſtas, quae, eodem Hartknochio affirmante, non exigua fuit, [w] Burggraviis tradebatur Regiis. Quo quidem in officio illuſtri deferendo nulla unquam perſonarum proſapiae habita eſt ratio, nec noſtris habetur temporibus. Quippe dum civitates in Pruſſia majores, ad Ordines Provinciae primarios pertinentes, in generalibus conventibus cum Conſiliariis reliquis conſultant, pari votorum aequilibrio gaudentes: [x] ipſa in illarum Magiſtratum adoptio longe eminens, interque ſumma nunquam non eſt habita. [y]

Huic vero annuae & ambulatoriae Burggraviatus dignitati eo plus honoris & auctoritatis accedit, quod a nullo niſi ab Ipſa SACRA REGIA MAIESTATE Poloniarum confertur. [z] Mortuo enim

r) in *Crit. ſacris.* T. VI. p. 706.
s) l. c. XXII, 25.
t) Act. IV, 26. 27.
u) im A. u. N. Pr. P. II. c. 8. p. 629.
w) l. c. p. 650.
x) vid. *Lengnich de Jure publ. Pr. Pol.* §. 18. p. 34. §. 32. p. 56. §. 33. p. 57. *Hartknoch* A. u. N. Pr. P. II. c. 8. p. 629.
y) l. c. p. 663.
z) *Cromeri* Beſchreib. des Königr. Pohlen. L. II. p. m. 267.

enim Rege fascium Burggravialium collatio cessat omnis, usque dum viduatum Principis solium recens electus ac diademate ornatus occupat, & summa Majestatis exercet jura, quae inter, quod Prussiam attinet, haud ultimum est, ut, tanquam justus virtutum ac meritorum aestimator, brabeum illud Regium, dignitatum civicarum complementum, distribuat, declaraturus, Regem jamjam adesse. Quo novus speciali Regis privilegio in civitatibus Prussiae majoribus constitutus Burggravius, postquam solemni jurejurando se obstrinxit, ex SERENISSIMI jussu & auctoritate jus dicit omne, dum tranquillitatis publicae conservandae curam gerit, & causas injuriarum ac sanguinarias inquirit, aliaque cum jure vitae ac necis conjuncta exercet judicia vere Regia, [aa] adeo ut veritatis talo nitatur illud;

Sic Reges sentimus adesse,
Quos & scimus abesse simul.

Quanti ergo intersit, quis AVGVSTISSIMI personam gerat, videt omnis. Non enim quemvis civium Regius ille decet honos, nec Regalis purpurae dignitas umbrarum caligine obscuranda est. Salomo sit, oculata mente praeditus, Atlas inclinatis patriae rebus succurrens, & Aristides tristes temporum calamitates prudentiae ac justitiae jubare propellens, qui ad tam alta, tamque excelsa Regiae dignitatis adspiret fastigia.

Quam egregie igitur, VIR ILLVSTRIS, Regia illa tiara, capiti TVO imposita fulget, quamque bene humeris TVIS novum sedet munus. Induis jam omnibus applaudentibus Regalem Burggraviatus purpuram, ex POTENTISSIMI REGIS, *STANISLAI AVGVSTI*, DOMINI NOSTRI LONGE CLEMENTISSIMI, feliciter nunc regnantis, indultu TIBI oblatam, quam summa per biennium auctoritate gestam serena fronte TIBI tradit aequi

aa) vid. *Cromerus* l. c. L. II. *Hartkn. de Republ. Pol.* P. II. c. IV. p. 362. add. *Curikii Chron. Gedan.* L. II.

❧ ✻ ❧

aequi justique tenacissimus PRAECONSVL SENIOR, ILLVSTRIS MOELLERVS. Primus es, MAGNIFICE, ex AMPLISSIMI MAGISTRATVS Ordine, in quem OPTIMVS PRINCEPS, imperio Sauromatum suscepto, vicariam Regii Burggraviatus dignitatem devolvit, TVque primum Burggraviales suscipis fasces, dignus utique jam diu tanto honore, tantaque virtutum corona. TVA enim praeclara jurisperitia in consulendo, limatum prudentiae TVAE mentisque acumen in judicando, indefessum TVVM justitiae ac aequitatis studium in retribuendo, TVA denique celeritas, TVA vigilantia in exequendo, TVAque in agendo constantia est in animis ac memoria, est in deliciis & admiratione omnium. Quae dum tanta, tamque egregia sunt ornamenta, nullum est dubium, quin Nominis TVI splendor, tantis virtutum gemmis coruscans, ad seram posteritatem diffundatur, & TE, VIR GENEROSE, auxilio divino fretum, fama comitetur ac gloria nunquam marcescens.

Macte ergo, ILLVSTRIS, ingenti TVO in Elbingensium Rempublicam merito, & omina inter secunda ac vota certantia honores adi Burggraviales. Servet DEVS T. O M. TIBI, in excelso hoc dignitatis fastigio collocato, civitatem tranquillam ac florentem, TE vero civitati salvum & beatum. Servet TE, PRAECONSVL, curiae nostrae, cujus curas magno fortique nullo non tempore suscipis animo, ut tempestates inposterum impendentes, procellasque irruentes fulgentibus sapientiae TVAE radiis quam fortunatissime depellere possis. Servet TE, in omni fortunae prosperitate & longaeva annorum aetate vigentem, Domui quoque TVAE Splendidissimae, ac TVAE TVORVMque felicitati addat perpetuitatem. Servet denique TE, MAECENAS, Musis Drusiacis, quae TIBI apprecantur non nisi auspicatissima, & maximum sibi ducunt munimentum, mira incomparabilis TVI favoris ac bonitatis magnitudine regi, tegique.

❧ ✻ ❧

